

Agder og Telemark bispedømmeråd

- Avsender: Agder og Telemark bispedømmeråd
- Høringsinstans: Regionale og sentrale instanser i Den norske kirke
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Av hensyn til likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn støttes forslaget om en felles lov. Hensyn til forenkling og oversiktighet peker i samme retning. (enstemmig)

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

: Statens fremste oppgave er å beskytte og styrke tros- og livssynsfriheten og dermed aktiv understøtte tros- og livssynssamfunnene slik det og er formulert i Grunnloven § 16. (enstemmig)

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter avgrensingen mot andre typer fellesskap av virtuell, politisk, humanitær, kulturell, filosofisk eller forretningsmessig karakter. Denne avgrensing er også viktig for å sikre en allmenn oppslutning og forståelse for at tros- og

livssynssamfunn er seriøse samfunn som det er naturlig at det offentlige understøtter. Forskriften bør være så konkret som mulig for å sikre forutsigbarhet og åpenhet i saksbehandlingen. (enstemmig)

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og §§ [2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter bestemmelsene i forslaget om at de som er over 15 kan melde seg inn eller ut av ethvert trossamfunn og at de over 12 år må gi samtykke til inn- eller utmelding. Støtter også forslaget om at tros- og livssynssamfunnene selv setter vilkår for medlemskap og med presisering av at skriftlig utmelding skal aksepteres. Det bør legges til rette for at melding om fødsel hos forelder som er medlemmer av et Trossamfunn (Dnk) sendes til trossamfunnet. (enstemmig)

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og § [3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Er enig i at det bør settes en minstegrense for antall medlemmer for å være tilskudds berettiget. En innstramning som både går på et høyt antall (over 500) og bare gjelde medlemmer over 15 år vil slå svært dramatisk ut i forhold til antall tros- og livssynssamfunn som i dag får støtte. Med den befolkningsstruktur og de avstander som finnes i vårt land, bør kravet settes lavere. 100 medlemmer virker som en mer hensiktsmessig avgrensing som også imøtekommer behovet for forenkling og samtidig ivaretar religionsfriheten på en god måte. Alle medlemmer bør telle i denne

sammenheng – også de under 15 år. Trossamfunnene må selv kunne definere barn som fullverdige medlemmer i trossamfunnet også om de ikke regnes med som tilskudds-tellende. (enstemmig)

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter at det åpnes for felles registrering av likeartede samfunn når antallskravet økes. (enstemmig)

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Slutter seg til Departementets vurderinger på dette punkt. Veletablerte historiske trossamfunn i verden for øvrig må sikres en mulighet til å være registrert i Norge også om medlemstallet i Norge er lavt. (enstemmig)

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)

forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Slutter seg til Departementets vurderinger på dette punkt (enstemmig)

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

En statlig finansiering av tros- og livssynssamfunnene utenom Dnk vil bety en sikring av likebehandling og en forenkling for både stat, kommune og trossamfunnene. (enstemmig)

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Forslaget kan innebære et signal om at medlemmer under 15 år ikke er fullverdig medlemmer. Dette er uheldig. Alle medlemmer bør regnes med som tilskuddstellende. (enstemmig)

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget. (enstemmig)

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tilskudd til investeringer i Den norske kirkes kirkebygg som er eldre enn 100 år gamle skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn, jf. kap. 14 og § 4. Kirkene her i landet må ses på som en viktig del av vår felles kulturarv og som symbolbygg og identitetsskapende faktorer i

lokalsamfunnet. Kirkebyggene er åpne for alle og benyttes av alle, for eksempel av kulturtilbudet i kirkene. Staten har et spesielt ansvar for å ta vare på den kulturarven som kirkebyggene representerer. Dette er en ulikebehandling som er saklig begrunnet. Trossamfunn som har tilsvarende bygg som representerer viktige kulturverdier bør få tilsvarende tilskudd. (enstemmig)

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget. Samme resonnerment vil gjelde om annet trossamfunn gjør oppgaver for det offentlige. (enstemmig)

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dette vil være utgifter som begrunnes i særlige krav som stilles til Dnk og ikke til andre trossamfunn. Det gjelder forpliktelser overfor tidligere ansatte i staten og forpliktelser til å være en landsdekkende kirke med tjenester i alle lokalsamfunn. Også kravet om demokratiske valg samtidig og i nærheten av offentlige valg er eksempler på særlige krav til Dnk som ikke bør inngå i reguleringstilskuddet for andre trossamfunn. (enstemmig)

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Lite aktuell problemstilling for Dnk, men vil være viktig for å sikre oppslutning om ordningen i sin alminnelighet. (enstemmig)

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget, ikke viktig for Dnk. (enstemmig)

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget, ikke viktig for Dnk. (enstemmig)

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget slik det er utformet. Det ivaretar både hensynet til likebehandling, forenkling og at Dnk er i en særstilling som folkekirke i forhold til andre tro- og livssynssamfunn. (enstemmig)

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Vi slutter oss til høringsnotatets lovtekst om organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg. Bispedømmerådet vil be om at det åpnes for mulighet til også å avholde kirkelige valg i kirkelige lokaler og i tilknytning til gudstjenester og andre arrangement. Det bør lovfestes at personer som er valgt inn i kirkelige organer har rett til fri fra arbeid på linje med andre offentlige verv. (enstemmig)

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Vi forutsetter at soknene står som juridisk eier av kirkene og at dagens bestemmelser om kirkebygg i hovedsak blir overført til det kirkelige regelverket gjennom kirkemøtets vedtak. Det må fastsettes hvilket organ som skal forvalte kirkene. Vi mener at biskopen fremdeles bør ha avgjørelsesmyndighet i saker som gjelder kirkens inventar og utstyr samt ombygging og utvidelse av kirker. Dette begrunner vi med biskopens tilsynsmyndighet, særlig med henblikk på kirkerommets og det kirkelige inventarets liturgiske funksjoner. (enstemmig)

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

En slik bestemmelse vil kunne undergrave Stortingets vilje til å opprettholde et forsvarlig bevilgningsnivå til Dnk i tråd med Grunnloven § 16. (enstemmig)

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Viktig at Den norske kirke videreføres som en enhetlig nasjonal folkekirke som er lokal forankret. Avgjørende at soknet er selvstendig rettssubjekt. Samtidig for å opprettholde en nasjonal kirke må det øverste folkevalgte organ – Kirkemøtet - være rettssubjekt med rettslig handleevne og ha myndighet til å opptre på vegne av hele rettssubjektet. (Vedtatt mot 1 stemme)

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
 b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter at dagens oppgavefordeling mellom staten og kommunene videreføres men med bestemmelser om kommunens forpliktelse til å finansiere noen formål i tråd med dagens bestemmelser i Kirkeloven som trosopplæring, konfirmantundervisning, kirkemusikk og diakoni. (Vedtatt mot 4 stemmer)

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i

ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Slutter seg til Departementets vurderinger på dette punkt. (Vedtatt mot 4 stemmer)

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

De fleste gravplasser er kirkens eiendom. Det er en lang tradisjon for at kirken har et ansvar for gravplassforvaltningen i Norge og Norden. Kirken har også opparbeidet seg god kompetanse på gravferdsdrift. Videre har kirken verdifull kompetanse i å møte mennesker i sorg og å forholde seg til tros og livssynsspørsmål. Det vil ikke være hensiktsmessig at hvert enkelt sokn overtar ansvaret. Det er behov for både en viss størrelse og profesjonalitet knyttet til gravferdsdriften. Det er viktig at driften sikres økonomi og kompetanse. Det er naturlig at større kirkelige enheter gjør dette på vegne av soknet og finansieres av den/de kommunen(e) gravdriften og krematoriedriften gjelder. (Vedtatt mot 2 stemmer)

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig

Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det blir unaturlig at den enheten som har ansvar for gravferdsdriften ikke skal ha innflytelse på hvorvidt ansvaret skal overføres til kommunen. Etter dagens lovgivning ville det også vært naturlig at bispedømmerådet hadde vært med som godkjenningsinstans i en slik prosess, ikke kun fylkesmannen. Begrepet bispedømmeråd kan byttes ut med et begrep som sier noe om at det tillegges et overordnet organ for den lokale kirke. Forslag: Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen og etter drøfting med den lokale kirkelige gravplassforvaltning, kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen. Overordnet kirkelig myndighet bør sikres uttalerett i saken. (enstemmig)

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirken driver gravplassen på vegne av det offentlige. Det kan da være naturlig at myndighet derfor overføres og samles hos fylkesmannen. Kirkelige organer bør ha rett til å uttale seg i saker som angår gravplasser som er i kirkens eie og ofte i nær tilknytning til kirkebygg. (enstemmig)

Kommentarer

Den norske kirke (Dnk) og Staten deler et felles anliggende om å endre relasjonene mellom stat og kirke: • Staten har behov for å endre sin relasjon til tro- og livssynssamfunnene i Norge inkl. Den norske kirke, på bakgrunn av endringer i samfunnsutviklingen og av hensyn til religionsfrihet og likebehandling. • Kirken har et uttrykt ønske om større selvbestemmelse og uavhengighet fra staten i lys av samfunnsutviklingen og en prinsipiell tenkning knyttet til å være et selvstendig trossamfunn. Forslaget til ny Lov om tro- og livssynssamfunn (Trossamfunnsloven) bygger på følgende prinsipper som Dnk i stor grad kan slutte seg til: • Religionsfrihet • Likebehandling • Forenkling Grunnlovens § 16 er et felles premiss som gir noen rammer og føringer for utformingen av en ny Trossamfunnslov. Disse rammene handler i korthet om at staten skal sikre religionsfrihet og likebehandling, samtidig som Dnk «forblir en evangelisk-luthersk folkekirke og understøttes som sådan». Dette premiss inneholder et «dobbeltspor» hvor en både skal ta hensyn til likebehandling og til at Dnk er i en særstilling som Norges folkekirke. Hensikt eller formål med lovtteksten er å ivareta grunnleggende prinsipper og samtidig ivareta Dnk's særstilling. Det siste hensynet er formulert i lovforslagets § 8 som skal sikre at Dnk - skal forbli en evangelisk-luthersk folkekirke - være landsdekkende og - være demokratisk Disse føringer har Den norske kirke sluttet seg til, og de gir samtidig grunnlag for særbehandling av Dnk på noen felt. Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til de ovennevnte prinsipper og føringer som høringsnotatet gir uttrykk for. Hovedperspektiv – religionsfrihet og likebehandling En prinsipiell tilnærming til relasjonen mellom staten og trossamfunnene vil i utgangspunktet fordre en så liten «innblanding» i trossamfunnene fra statens side, som mulig. Det

som handler om trossamfunnets indre liv, bør staten i liten grad være involvert i, med unntak av betingelser knyttet til brudd på menneskelige rettigheter og lovstridige handlinger. Dette perspektivet er i stor grad gjennomført i forslaget kap 1, 2 og 4. En slik tilnærming er ikke til hinder for at staten samtidig også har en aktiv støttende politikk som bygger på likebehandling slik det fremkommer i kap. 2 om tilskudd til tro- og livssynssamfunnene. Støtten vil i denne sammenheng først og fremst være knyttet til tilskuddsordningen. Forenklingsperspektivet er viktig for Staten og vil i hovedsak støttes og være viktig for trossamfunnene som ofte har begrensede administrative ressurser. Det er grunn til å tro at det er stor oppslutning om en slik tilnærming til trossamfunnsfeltet både fra politisk hold og fra tro- og livssynssamfunnene selv. Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg også til en slik vurdering. Den norske kirkes særstilling Kap. 3 som er et forslag til rammelov for Dnk, innebærer en større grad av «inngripen» fra statens side overfor trossamfunnet Dnk enn overfor andre trossamfunn. Bakgrunnen for at Dnk behandles ulikt har flere årsaker: - historiske årsaker som kommer til uttrykk i Grunnlovens § 16 om at «Den norske kirke, en evangelisk luthersk kirke, forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten». - særskilte krav (landsdekkende og demokratisk) til Dnk som ikke stilles til andre trossamfunn - soknene som eiere av kirkene som representerer store kulturverdier og kirken som gravplassforvalter. I kap. 3 vil det være en utfordring å finne en rett balanse mellom hva Stortinget skal bestemme igjennom lov og hva som skal overlates til en demokratisk kirke selv å bestemme. Dette dilemma er særlig krevende med hensyn til religionsfrihet og likebehandling. Det er kanskje på tre felt dette særlig aktualiseres: 1. Organisering og organiseringsmyndighet. 2. Prestetjeneste og øvrige tjenester. 3. Finansiering.

1. Organisering og organiseringsmyndighet. Forslaget fastslår at soknet er grunnenheten i kirken og eget rettssubjekt. Samtidig er Dnk eget nasjonalt rettssubjekt hvor Kirkemøtet (KM) opptrer på vegne av rettssubjektet. KM får myndighet til å organisere kirken. Andre organer i kirken foreslås ikke lovfestet. Det argumenteres med at det er prinsipielt viktig at kirken selv ved dets øverste folkevalgte organ har ansvar for kirkens organisering. Lovforslaget overlater derfor til KM selv å fastsette videre organisering. Det er behov for nærmere bestemmelser om kirkens organisering på lokalt og regionalt nivå. Spørsmålet er hvem skal ha myndigheten til å gjøre det. Er det ønskelig at Stortinget lovfester en nærmere organisering av kirken? Skal fremtidige organisasjonsmessige endringer i et trossamfunn være oppe til behandling i et organ som selv ikke er en del av trossamfunnet og ikke er forpliktet på dets trosgrunnlag? Spørsmålet er blitt særlig aktualisert med hensyn til kirkelig fellesråd. Lovforslaget legger opp til at KM kan opprette kirkelige fellesråd (eller et tilsvarende organ) med hjemmel i lov. Er dette godt nok, eller trenger et slikt mellomnivå et vedtak i Stortinget? Et annet perspektiv er om det er politisk vilje til å ha en så sterk inngripen i et trossamfunns indre anliggende. Flere spørsmål reises i forbindelse med en eventuell lovfesting av flere organer. Hvilke oppgaver og hvilken myndighet skal i tilfelle legges til et slike organ, og skal de ha delegert myndighet fra KM eller fra soknet? Jo lenger en går inn i denne type vurderinger fra statens side, vil det kunne hevdes at religionsfrihet- og likebehandlingsprinsippet utfordres. Det er grunn til å understreke at dagens organisering av Dnk vil være gjeldene helt til Kirkemøtet eventuelt vedtar noe annet. Det vil kunne gi nok tid til gode demokratiske prosesser knyttet til fremtidig organisering av Dnk. Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til høringsnotatets forslag om at Kirkemøtet får myndighet til å organisere Dnk.

2. Prestetjeneste og andre tjenester i kirken. Forslaget innebærer at det kun er preste-tjenesten med prest, prost og biskop som er lovpålagt og nevnt i teksten. Begrunnelsen er hensyn til å sikre landsdekkende kirke. I tillegg kan det fra kirkelig hold hevdes at i en evangelisk-luthersk kirke, er preste-tjenesten konstituerende for kirken og samsvarer med at kirken skal være evangelisk-luthersk. Videre er bispeembetet sentralt utfra sin tilsynsfunksjon. Når det i lovteksten foreslås at prest, prost og biskop skal nevnes, kan det forstås som en konkretisering av at dagens kirke skal videreføres, eller som Grunnlovens § 16 formulerer det, at Dnk «forblir Norges folkekirke». På bakgrunn av at Staten bør være tilbakeholden med å gi sterke føringer for organiseringen av kirken, bør det overveies å sløyfe «prost og prosti» i lovteksten. Dette fordi prosteordningen neppe kan sies å være teologisk begrunnet eller avgjørende for kirken, men må anses som en administrativ ordning. Vi registrerer at sentrale kirkelige anliggender som diakoni, trosopplæring, undervisning og kirkemusikk ikke nevnes i forslaget. Igjen handler dette om statens tilbakeholdenhet og hva som skal overlates til kirken selv. Forslaget til § 12 i loven er imidlertid så pass konkret at det bør overveies å ta inn en setning i tråd med de nevnte kirkelige anliggender.

3. Finansiering Departementets høringsnotatet tar ikke stilling til spørsmålet, men legger frem to alternativer; a) fortsatt delt finansiering mellom stat og kommune som en fortsettelse av dagens ordning, men med mindre spesifikke bestemmelser om hva som kommunen er forpliktet å bevilge til, og b) en full statlig finansiering. Kommunal finansiering vil gi føringer for kirkens organisering, da det må være et organ som kan være mottaker av kommunal finansiering. Statlig full-finansiering vil gi større frihet til Dnk til å organisere seg slik den selv ønsker, se ovenfor. Høringen argumenterer godt for begge synspunkter og er tydelig på fordeler og ulemper ved begge modeller. Hensynet til lokal samhandling om kirkebyggene og andre lokale tiltak kan se ut til å være lettere ved en kommunal finansiering av disse, selv om erfaringen viser at det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder tilskudd til kirkelige formål. Økonomi vil være et insitament til lokal drøfting, samhandling og engasjement. Dette styrker en kommunal finansieringsmodell. Overordnede kirkelige hensyn og anliggender forankret i Kirkemøtet, som strategiske satsinger, utjevning mellom sokn og bispedømmer, kan være vanskeligere å få til med en kommunal finansiering. Kommunale bevilgninger vil i hovedsak kunne brukes innenfor kommunens – evt. interkommunalt - område, og ikke like lett brukes i en nasjonal kirkelig prioritering. Det vil være utfordrende politisk i en lovtekst å gi spesifikke bestemmelser om kommunale bevilgninger til kirkelige formål. Det er en risiko for at Stortinget ikke vil gå særlig langt i å lovfeste innholds-krav til hva en kommunal bevilgning i tilfelle skal dekke. En slik risiko vil kunne svekke interessen og ønskeligheten for en kommunal finansieringsmodell. Flertallet i Agder og Telemark bispedømme støtter en fortsatt delt finansieringsmodell slik det fremkommer i forslaget, men med bestemmelser om kommunens forpliktelse til å finansiere noen formål i tråd med dagens bestemmelser i Kirkeloven som trosopplæring, konfirmantundervisning, kirkemusikk og diakoni. Rammeloven bør gi Kirkemøtet myndighet til å vedta hvilket kirkelig organ som skal motta kommunalt tilskudd. Et mindretall støtter en full statlig finansieringsmodell slik det fremkommer i

forslaget. Kirken som samfunnsaktør Den norske kirke har i lang tid også forstått seg selv som en samfunnsaktør med et samfunnsoppdrag som strekker seg ut over de mer avgrensede menighetsbyggende aktiviteter. Her ligger det også et ansvar som Den norske kirke har påtatt seg. Med andre ord medfører Den norske kirkes særstilling som folkekirke, ikke bare privilegier, men i høy grad også oppgaver og ansvar. Dette er i liten grad omtalt i høringsnotatet og gjenspeiles ikke i lovforslaget. Det er gode grunner for at dette anliggende ikke skal med i en lovtekst, allikevel er det viktig å holde fast også denne siden av Dnk's virksomhet. Vi forstår intensjonen både fra statlig og kirkelig hold slik at dette samfunnsoppdraget bør fortsette. Stikkord for et slikt samfunnsoppdrag er kirkens rolle ved lokale, regionale og nasjonale begivenheter og markeringer. Forholdet til kongehuset er også en del av dette. Kirken er også innstilt på å videreføre sitt oppdrag og sin rolle knyttet til ulykker, katastrofer og ved sørgehøytideligheter. Beredskapsordning og melding av dødsbudskap for politiet er konkrete eksempler på samfunnsoppdraget. Kirkens spesialprest-tjeneste ved universiteter, fengsler, sykehus og i Forsvaret kan også ses på som en del av det større samfunnsoppdraget. På kulturfeltet er kirken både en viktig kulturaktør og forvalter et mangfold av kirkebygg som også i utstrakt grad brukes som kulturarenaer. Kirken ønsker også i fortsettelsen å være en kompetent samarbeidspartner for et mangfold av kulturaktiviteter i lokalsamfunnene. Med i dette bildet hører også at kirken forvalter gravplassene på vegne av samfunnet.